

Nietola Outi

5.11.2018

99/18/L/A

valtiovarainministerio@vm.fi
markus.teravainen@vm.fi

VM153:00/2018-hankkeen lausunto, VM/1803/03.01.00/2018

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi raskaiden kuorma-autojen tienkäyttöverosta ja eräiden lakien muuttamisesta, VM:n lausuntopyyntö 22.10.2018

Pyydettyinä lausuntona hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi raskaiden kuorma-autojen tienkäyttöverosta ja eräiden lakien muuttamisesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuuden noin 80 miljoonan tonnin vuotuisista kuljetuksista Suomen rajojen sisällä noin 75 % on tiekuljetuksia. Kuljetusmäärät ovat uusien investointien myötä kasvussa useita miljoonia tonneja vuositasolla. Merkittävä osa toimialan kuljetuksista hoidetaan ulkomaisella kalustolla.

Hallituksen esityksellä on tarkoitus ottaa käyttöön raskaan liikenteen tienkäyttömaksu. Kustannus kompensoitaisiin kokonaan kotimaiselle raskaalle liikenteelle käyttövoimaveroa alentamalla. Ulkomainen kalusto jäisi siten kompensaation ulkopuolelle.

EU-maissa on käytössä erilaisia kuljettuun aikaan tai matkaan perustuvia tiemaksujärjestelmiä. Tiemaksujärjestelmien käyttöönotto on jäsenmaille vapaaehtoista. Vinjettidirektiivissä on vahvistettu raskaille ajoneuvoille jäsenvaltioita velvoittavat aikaperusteisten ajoneuvoverojen vähimmäistasot, ja toisaalta määritellyt säännöt ja enimmäistasot infrastruktuurin käytöstä perittävistä tietulleista ja käyttäjämaksuista, joita jäsenvaltiot voivat halutessaan ottaa käyttöön.

Komissio on halunnut muutoksia vinjettidirektiiviin ja erityisesti aikaperusteiseen käyttäjämaksuun, jonka on katsottu johtaneen ulkomaisen liikenteen syrjimiseen. Lisäksi komission mukaan aikaperusteinen maksu ei riittävästi edistä saastuttaja maksaa ja käyttäjä maksaa -periaatteiden toteutumista. Komissio esittikin vuonna 2017 aikaperusteisesta käyttäjämaksusta luopumista ja korvaamista ajettuun matkaan ja hiilidioksidipäästöihin perustuvalla kilometrimaksulla. Samalla komissio ehdottaa, että jäsenvaltioille annettaisiin enemmän liikkumavaraa alentaa ajoneuvoveroja samanaikaisesti, kun direktiiviin ehdotettavilla muilla muutoksilla edistettäisiin tiemaksujen käyttöönottoa.

Nietola Outi

5.11.2018

99/18/L/A

Hallituksen esityksen mukainen tienkäyttövero tarkoittaisi, että kotimaisilta kuorma-autoilta kerättäisiin 28 miljoonaa euroa tienkäyttömaksuja, joka kompensoitaisiin täysimääräisesti käyttövoimaveroa alentamalla. Kotimaisen kaluston verorasituksen arvioidaan siten pysyvän ennallaan, mutta ulkomaisen kaluston verorasituksen kasvavan noin kuudella miljoonalla eurolla.

Hallituksen esityksen mukaisen tienkäyttöveron on esityksen perusteluissa arvioitu lisäävän hallinnollisia kustannuksia ja byrokratiaa. Veron periminen, mukaan lukien siihen liittyvät tietojärjestelmien muutosvaateet, lisäisi Trafín (tulevan Liikenne- ja viestintäviraston) työtaakkaa ja kustannuksia. Veron valvonta puolestaan aiheuttaisi lisätyötä poliisille, Rajavartiolaitokselle ja Tullille. Vuotuisiksi hallinnollisiksi lisäkustannuksiksi arvioidaan noin 2,5 miljoonan euroa. Valtiontalouden kannalta tienkäyttöveron käyttöönotto olisi siten noin 3,5 miljoonaa ylijäämäinen. Vaikutusarvioiden on hallituksen esityksen perusteluissa todettu olevan epävarmoja ja perustuvan oletuksiin.

Nyt ehdotettu Suomen tienkäyttövero olisi aikaan perustuva. Veron valmistelun aikana EU:n komission virkamiehet ovat tuoneet ilmi, ettei EU –oikeuden kannalta voida pitää hyväksyttävänä ehdotuksessa pitkälti lähtökohtana olevaa käyttäjämaksujärjestelmän käyttöönottoa siten, että kotimaisten ajoneuvojen verorasituksen kasvu kompensoitaisiin kokonaan. Täten vinjettijärjestelmä kohdistuisi tosiasiallisesti vain ulkomaisiin kuorma-autoihin ja olisi siten luonteeltaan syrjivä.

Metsäteollisuus vastustaa vinjetin ja tiemaksujen käyttöönottoa Suomessa. Ehdotettu tienkäyttövero lisäisi rahdinantajien kustannustaakkaa ja olisi ulkomaista kuljetuskalustoa diskriminoiva. Lisäksi tienkäyttövero ja sen edellyttämät uudet tieto- ja muu järjestelmät lisäisivät viranomaistyötä tilanteessa, jossa esimerkiksi Trafín resurssit ovat jo ennestään niukat. Hallinnolliset kulut voivat metsäteollisuuden näkemyksen mukaan siten olla merkittävästikin hallituksen esityksessä arvioituja suuremmat. Järjestelmän hyöty on siten valtiontalouden näkökulmasta erittäin kyseenalainen.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, ettei teollisuuden kustannuksia kuluvalle hallituskaudella lisätä. Tästä tulee pitää kiinni.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja